

E K II

DENİZ ALACAKLARINA KARŞI MESULİYETİN
SINIRLANMASI HAKKINDA 1976 TARİHLİ
MİLLETLERARASI SÖZLEŞME

**DENİZ ALACAKLARINA KARŞI MESULİYETİN
SINIRLANMASI HAKKINDA 1976 TARİHLİ
MİLLETLERARASI SÖZLEŞME (1)**

Türkçeye çeviren (2) : Prof. Dr. Tahir ÇAĞA

İşbu sözleşmeye taraf olan devletler,

Deniz alacaklarına karşı mesuliyetin sınırlandırılması hakkında bazı yeknasak kaideleri bir anlaşma ile tesbit etmenin faydasını takdir ederek,

Bu maksatla bir sözleşme akdine karar vermişler ve aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır :

BİRİNCİ BÖLÜM : SINIRLAMA HAKKI

Madde — 1

Mesuliyetlerini sınırlamağa hakkı olan şahıslar

1. Aşağıda açıklanan anlamda gemi malikleri ile yardımda bulunanlar, 2 nci maddede yazılı alacaklara karşı mesuliyetlerini işbu sözleşme hükümleri uyarınca sınırlıyabilirler.

2. «Gemi maliki» sözü deniz gemisinin malikinden başka çarterer, donatan ve işleticisini de ifade eder.

(1) Convention de 1976 sur la limitation de la responsabilité en matière de créances maritimes; İngilizce: Convention on limitation of liability for maritime claims, 1976.

(2) Çeviri, sözleşmenin Fransızca orijinal metninden yapılmıştır.

3. «Yardımda bulunan» dan maksat ise, kurtarma ve yardım faaliyetleri ile doğrudan bağlantılı hizmetleri gören kişilerdir. Bu faaliyetler, 2 nci maddenin 1 inci paragrafının (d), (e) ve (f) bentlerinde yazılı faaliyetleri kapsar.

4. İkinci maddede yazılı alacaklardan biri gemi maliki veya yardımda bulunanın fiil, ihmâl ve kusurlarından mesul bulunduğu her hangi bir şahsa karşı ileri sürüldüğü takdirde bu şahıs da işbu sözleşmede öngörülen mesuliyet sınırlamasından faydalanmak hakkını haizdir.

5. Bu sözleşmede «gemi malikinin mesuliyeti» tâbiri, bizzat gemiye yöneltilen bir takipten doğan mesuliyeti de kapsar.

6. Bu sözleşme hükümleri uyarınca sınırlamaya tabi alacaklar bakımından mesuliyeti sigorta etmiş bulunan sigortacı, bizzat sigortalı ile aynı ölçüde olmak üzere sözleşme hükümlerinden faydalanmak hakkını haizdir.

7. Sınırlı mesuliyete dayanılması mesuliyetin kabulü anlamına gelmez.

Madde — 2

Sınırlamaya tâbi alacaklar

1. 3 ve 4 üncü maddeler saklı olmak üzere aşağıdaki alacaklar, mesuliyetin temeli ne olursa olsun, mesuliyet sınırlamasına tabidirler :

a) Gemide veya geminin işletilmesi yahut kurtarma ve yardım faaliyetleri ile doğrudan ilgili olarak vukubulan ölüm, yaralanma, (liman tesisleri, havuzları, seyrüsefere elverişli su yolları ve seyir yardımcı tesislerinin maruz kaldıkları zararlar dahil olmak üzere) her türlü eşya ziya ve hasarı ve sair bütün zararlardan doğan alacaklar;

b) Deniz yolu ile yapılan yük, yolcu ve bagajlarının taşınmasında vaki gecikmeden ileri gelen bütün zararlardan doğan alacaklar;

c) Akitten doğmuş olmıyan her hangi bir hakkın ihlâlinden neşet eden ve geminin işletilmesi yahut kurtarma ve yardım

faaliyetleriyle doğrudan ilgili olarak vukubulan diğer bütün zararlardan doğan alacaklar;

d) Batmış, enkaz haline gelmiş, oturmuş veya terk edilmiş bir geminin, içinde bulunan veya bulunmuş olan şeyler de dahil olmak üzere, yüzdürülmesi, kaldırılması, imha edilmesi veya zararsız hale getirilmesinden doğan alacaklar;

e) Gemi yükünün imhası veya zararsız hale getirilmesinden doğan alacaklar;

f) Sorumlu şahsın bu sözleşme hükümleri uyarınca mesuliyetini sınırlıyabileceği bir zararı önlemek veya azaltmak için alınan tedbirler ve bu tedbirlerin başkaca sebep oldukları zararlar yüzünden sorumlu şahıstan gayri bir kimse tarafından ileri sürülen alacaklar.

2. Birinci paragrafta yazılı alacaklar, rücu hakkına veya bir garantiye dayanan, akdî veya gayri akdî bir davaya konu olsalar da mesuliyet sınırlamasına tabidirler. Şu kadar ki 1 inci paragrafın (d), (e) ve (f) bentleri şümulüne giren alacaklar, mesul şahıs ile akdedilmiş bir sözleşmeden doğan ücrete ilişkin oldukları nisbette mesuliyet sınırlamasına tabi değildirler.

Madde — 3

Sınırlamadan hariç bırakılmış olan alacaklar

Bu sözleşme hükümleri aşağıdaki alacaklara uygulanmaz :

a) Kurtarma ve yardım alacakları ile müşterek avarya garame alacakları;

b) Hidrokarbonlar (akaryakıtlar) ile kirletmeden neşet eden zararlardan mesuliyete dair 29.11.1969 tarihli milletlerarası sözleşme ile yürürlükte olan tadil ve ekleri anlamında olmak üzere hidrokarbonlarla kirlenmeden ileri gelen zararlardan doğan alacaklar;

c) Nükleer zararlardan mesuliyetin sınırlanmasını düzenliyen veya yasak eden bütün milletlerarası sözleşmeler veya millî kanunlara tabi olan alacaklar;

d) Nükleer gemi malikine karşı nükleer zararlardan doğan alacaklar;

e) Gemi maliki veya yardımında bulunan ile müstahdemleri arasında mün'akit hizmet sözleşmesini düzenliyen kanun hükümlerine göre gemi maliki veya yardımında bulunanın söz konusu alacaklara karşı mesuliyetini sınırlamak hakkını haiz olmaması veya ancak 6 ncı maddede öngörülenden yüksek bir meblâğla sınırlıyabilmesi halinde gemi maliki veya yardımında bulunanın, görevleri gemi hizmetlerine veya kurtarma ve yardım faaliyetlerine ilişkin olan müstahdemlerinin alacakları ile bunların mirasçılarının, haleflerinin veya bu gibi alacakları ileri sürmeğe hakkı bulunan diğer şahısların alacakları.

Madde — 4

Sınırlama hakkını kaldıran hareketler

Şahsî fiil veya ihmalden ileri gelen zarara kasden yahut cüretkârane bir şekilde ve muhtemelen böyle bir zarar meydana geleceği şuuru ile sebebiyet vermiş olduğu isbat olunan sorumlu kişi mesuliyetini sınırlama hakkını haiz değildir.

Madde — 5

Alacakların mahsubu

Bu sözleşme hükümleri gereğince mesuliyetini sınırlama hakkı bulunan bir kimsenin alacaklısına karşı aynı olaydan doğma (mukabil) bir alacağı mevcut olursa, onların bu karşılıklı alacakları birbiri ile mahsup edilir ve sözleşme hükümleri ancak çıkacak bakiye hakkında uygulanır.

Madde — 6

Genel sınırlar

1. Aynı olaydan doğan ve 7 nci maddede yazılı olanlar dışında kalan alacaklar hakkında mesuliyet sınırı aşağıdaki şekilde hesap olunur :

a) Ölüm veya yaralanmadan ileri gelen alacaklar hakkında :

i) 500 tonu geçmiyen bir gemi için 333.000 hesap birimi;

ii) Tonajı yukarıki rakamı aşan bir gemi için ise, (i) bendinde yazılı meblâğa ilâve olarak ayrıca:

501 den 3000 tona kadar beher ton için 500 hesap birimi;
3001 den 30.000 tona kadar beher ton için 333 hesap birimi;
30.001 den 70.000 tona kadar beher ton için 250 hesap birimi; ve

70.000 den yukarı beher ton için 167 hesap birimi.

b) Diğer bütün alacaklar hakkında :

i) 500 tonu geçmiyen bir gemi için 167.000 hesap birimi;

ii) Tonajı yukarıki rakamı aşan bir gemi için ise, (i) bendinde yazılı meblâğa ilâve olarak ayrıca :

501 den 30.000 tona kadar beher ton için 167 hesap birimi;
30.001 den 70.000 tona kadar beher ton için 125 hesap birimi; ve

70.000 den yukarı beher ton için 83 hesap birimi.

2. Birinci paragrafın (a) bendi uyarınca hesaplanan meblâğ, bu bentte yazılı alacakları tam olarak karşılamağa yetmediği takdirde, birinci paragrafın (b) bendi gereğince hesaplanan meblâğ aynı paragrafın (a) bendinde yazılı alacakların ödenmiyen bakiyesini karşılamak için kullanılabilir ve işbu ödenmemiş bakiye birinci paragrafın (b) bendinde yazılı alacaklarla birlikte garameye katılır.

3. Ölüm veya yaralanmadan doğan alacakların 2 nci paragraf uyarınca haiz oldukları haklara hanel gelmemek kaydiyle sözleşmede taraf olan bir devlet millî kanunlarında liman tesislerine, havuzlarına, seyrisefere elverişli su yollarına ve seyir yardımcı tesislerine verilen zararlardan doğan alacaklara 1 inci paragrafın (b) bendinde yazılı sair alacaklara nisbetle, millî kanunda öngörüldüğü veçhile, öncelik tanıyabilir.

4. Bir gemiden faaliyet göstermeksizin yahut münhasıran kurtarma ve yardım hizmetlerine konu olan gemide veya bu gemi ile ilgili olarak faaliyet göstermek suretiyle yardımda bulunan her şahsın mesuliyet sınırı, 1500 tonilato esasına göre hesaplanır.

5. Bu sözleşme bakımından gemi tonajı, Gemilerin Ölçül-

mesine dair 1969 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin (1) numaralı ekinde gayrı safî gemi tonajının ölçülmesi hakkında öngörülen kaideler uyarınca tayin olunur.

Madde — 7

Yolcuların alacaklarına uygulanacak sınırlar

1. Bir geminin yolcularının ölüm veya yaralanmasından neşet eden ve aynı olaydan doğan alacaklarda gemi malikinin mesuliyeti, 46.666 hesap biriminin geminin resmî belgesinde taşımaya izin verilen yolcu sayısı ile çarpılmasından elde olunan meblâğla sınırlıdır, ancak bu meblâğ yirmibeş milyon hesap birimini aşamaz.

2. Bu madde açısından «bir geminin yolcularının ölüm veya yaralanmasından neşen eden alacaklar» sözleri:

a) Bir yolcu taşıma mukavelesine müsteniden, veya

b) Bir navlun sözleşmesine konu olan bir taşıt veya canlı hayvanlara, taşıyanın muvafakatiyle, refakat etmek suretiyle, söz konusu gemide taşıyan her hangi bir şahıs tarafından veya onun hesabına ileri sürülen alacakları ifade eder.

Madde — 8

Hesap birimi

1. 6 ve 7 nci maddelerde yazılı hesap birimi, Milletlerarası Para Fonu tarafından tarif olunan Özel Çekme Hakkı'dır. 6 ve 7 nci maddelerde zikrolunan meblâğlar, sınırlı mesuliyetin ileri sürüldüğü devletin millî parasına çevrilir; çevirme işi mesuliyet fonunun tesis olunduğu, ödemenin yapıldığı veya bu devlet kanunları uyarınca eş değerde bir teminatın gösterildiği tarihteki millî para değerine göre yapılır. Sözleşmede taraf ve Milletlerarası Para Fonuna üye olan bir devletin millî parasının özel çekme hakkı olarak değeri, Milletlerarası Para Fonu tarafından söz konusu tarihte kendi iş ve muamelelerinde uygulanan değerlendirme usulüne göre tayin olunur. Sözleşmede taraf olmakla beraber Milletlerarası Para Fonu üyesi olmayan bir devletin millî parasının özel çekme hakkı olarak değeri ise bu devlet tarafından tesbit edilen tarzda hesap olunur.

2. Milletlerarası Para Fonu üyesi olmıyan ve mevzuatı da birinci paragraf hükümlerinin uygulanmasına cevaz vermiyen devletler ise sözleşmenin onaylama, kabul veya tasvip şartına bağlı olmaksızın imzası esnasında yahut onaylama, kabul, tasvip veya katılma sırasında veya bunları takip eden her hangi bir zamanda, sözleşmede öngörülen ve ülkelerinde uygulanacak olan mesuliyet sınırlarının aşağıdaki şekilde tesbit edileceğini beyan edebilirler :

a) Altıncı maddenin 1 inci paragrafının (a) bendi hakkında :

i) 500 tonu geçmiyen bir gemi için 5 milyon para birimi;

ii) Tonajı yukarıki rakamı aşan bir gemi için ise, (i) bendinde yazılı meblâğa ilâve olarak ayrıca:

501 den 3000 tona kadar beher ton için 7500 para birimi;

3.001 den 30.000 tona kadar beher ton için 5000 para birimi;

30.001 den 70.000 tona kadar beher ton için 3750 para birimi; ve

70.000 den yukarı beher ton için 2500 para birimi.

b) Altıncı maddenin 1 inci paragrafının (b) bendi hakkında :

i) 500 tonu geçmiyen bir gemi için 2,5 milyon para birimi;

ii) Tonajı yukarıki rakamı aşan bir gemi için ise, (i) bendinde yazılı meblâğa ilâve olarak :

501 den 30.000 tona kadar beher ton için 2500 para birimi;

30.001 den 70.000 tona kadar beher ton için 1850 para birimi; ve

70.000 den yukarı beher ton için 1250 para birimi.

c) Yedinci maddenin 1 inci paragrafı hakkında ise, 375 milyon para birimini aşmamak kaydıyle, 700.000 para biriminin geminin resmî belgesinde taşınmasına izin verilen yolcu sayısı ile çarpılmasından elde edilen meblâğ.

Altıncı maddenin 2 ve 3 üncü paragrafları işbu paragrafın (a) ve (b) bentlerinde de uygulanır.

3. İkinci paragrafta zikrolunan para birimi 900/1000 ayarında altmışbeşbuçuk miligram altına tekabül eder. Bu meblâğın millî paraya çevrilmesi, tahvilin vukubulduğu devletin millî mevzuatına göre yapılır.

4. Birinci paragrafın son cümlesinde zikredilen hesap ile üçüncü paragrafta sözü edilen tahvil işlemleri o tarzda yapılmalıdır ki sözleşmede taraf olan devletin millî parası ile de, imkân nisbetinde, sözleşmenin 6 ve 7 inci maddelerinde hesap birimi ile gösterilen aynı reel değer ifade edilmiş olsun. Taraf devletler sözleşmenin onay, kabul veya tasvibi şartına bağlı olmaksızın imzası esnasında yahut sözleşmenin 16 ncı maddesinde öngörülen evrakın tevdi sırasında ve hesap metodlarında veya millî paralarının hesap birimi veya para birimi bakımından kıymetinde bir değişiklik meydana geldikçe 1 inci paragraf uyarınca hesap metodlarını veya 3 üncü paragraf gereğince yapılan tahvil sonuçlarını tevdi merciine bildirmekle mükelleftirler.

Madde — 9

Alacaklılar arasında garame

1. Altıncı madde gereğince tayin edilen mesuliyet sınırları, aynı olaydan doğan ve aşağıdaki şahıslara karşı ileri sürülen bütün alacakların tümüne uygulanır :

a) Birinci maddenin 2 nci paragrafında yazılı şahıs veya şahıslar ve bunların fiil, ihmâl ve kusurlarından mesul buldukları bütün kişiler; veya,

b) Gemisinden kurtarma veya yardım hizmetleri ifa eden gemi maliki ile aynı gemiden faaliyet göstermek suretiyle yardımda bulunan veya bulunanlar ve fiil, ihmâl ve kusurlarından bu şahıs veya şahısların mesul buldukları bütün kişiler;

c) Bir gemiden faaliyet göstermeksizin yahut münhasıran kurtarma ve yardım hizmetlerine konu olan gemide veya bu gemi ile ilgili olarak faaliyet göstermek suretiyle yardımda bulunan veya bulunanlar ile bu veya bunların fiil, ihmâl ve kusurlarından sorumlu buldukları bütün kişiler.

2. Yedinci madde gereğince tayin edilen mesuliyet sınırları, 1 inci maddenin 2 nci paragrafında yazılı şahıs veya şahıslar ile bu veya bunların fiil, ihmâl ve kusurlarından sorumlu buldukları bütün kişilere karşı 7 inci maddede zikredilen gemi ile ilgili olarak ve aynı olaydan doğabilecek olan alacakların tümüne uygulanır.

*Madde — 10**Bir sınırlama fonu tesis edilmeksizin
mesuliyetin tahdidi*

1. Onbirinci maddede yazılı sınırlama fonu tesis edilmeden dahi sınırlı mesuliyet ileri sürülebilir. Şu kadar ki sözleşmede taraf olan bir devlet millî mevzuatında, sınırlamaya tabi bir alacağın tahsili için mahkemelerinde dava açılması halinde sorumlu şahsın ancak bu sözleşme hükümlerine uygun olarak sınırlama fonunun tesis edilmiş veya sınırlı mesuliyetin dermeyanı anında tesis edilecek olması takdirinde mesuliyetini sınırlamak hakkını ileri sürebileceğini hüküm altına alabilir.

2. Sınırlama fonu tesis edilmeksizin sınırlı mesuliyet ileri sürüldüğü takdirde 12 nci madde hükümleri uygulanır.

3. Bu maddenin tatbiki için gerekli usulî hükümler, ülkende dava açılan taraf devletin millî mevzuatına tâbidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : SINIRLAMA FONU*Madde — 11**Fonun tesisi*

1. Mesuliyeti ileri sürülebilecek olan her şahıs, sınırlamaya tâbi alacaklardan ötürü ülkesinde dava açılan ve sözleşmede taraf olan devletin mahkemeleri veya yetkili sair mercileri nezdinde bir fon tesis edebilir. Fon, 6 ve 7 nci maddelerin mezkûr şahsın sorumlu tutulabileceği alacaklara tatbiki kabil olan hükümleri uyarınca hesaplanan meblâğ ile mesuliyetin doğumuna yol açan olay gününden fonun tesisi tarihine kadar işlemiş olan faizlerin toplamından terekküp eder. Bu suretle tesis olunan fon ancak, haklarında sınırlı mesuliyet dermeyan edilebilecek olan alacakların tediyesinde kullanılabilir.

2. Fon, tesbit olunan meblâğın yatırılması yahut fonun tesis olunacağı taraf devletin mevzuatı bakımından şayanı kabul ve mahkeme veya yetkili sair mercilerce yeterli sayılacak olan bir teminatın gösterilmesi ile tesis olunabilir.

3. Dokuzuncu maddenin 1 inci paragrafının (a), (b) veya (c) bentleri ile 2 nci paragrafında yazılı şahıslardan biri veya sigortacısı tarafından tesis olunan fon, bununla mütenazır olarak 1 inci paragrafın (a), (b) veya (c) bentlerinde veya 2 nci paragrafta yazılı bütün şahıslar tarafından tesis edilmiş sayılır.

Madde — 12

Fonun paylaşılması

1. Altıncı maddenin 1, 2 ve 3 üncü paragrafları ile 7 nci madde hükümleri saklı kalmak üzere fon alacaklılar arasında fona karşı kabul edilmiş olan alacak miktarlarıyla orantılı olarak paylaşılır.

2. Bir fon alacağını fon paylaşılmadan önce itfa eden sorumlu kişi veya sigortacısı, lehine ödeme yapılan şahsın bu sözleşme gereğince haiz olacağı haklara ödediği meblâğ nisbetinde halef olur.

3. İkinci paragrafta öngörülen halefiyet hakkı zikrolunan şahıslardan başka kişiler tarafından da, olayda tatbiki kabil millî kanunun böyle bir halefiyete cevaz verdiği ölçüde, tazminat olarak ödedikleri bütün meblâğlar hakkında kullanılabilir.

4. Sorumlu şahıs veya diğer her hangi bir kimse, fon paylaşılmadan önce ödemesi halinde 2 ve 3 üncü paragraflara göre halefiyet hakkından istifade edeceği bir meblâğı tazminat olarak kısmen veya tamamen bilahare ödemek zorunda kalacağını isbat ederse, fonun tesis olunduğu devletin mahkeme veya yetkili sair her hangi bir mercii mezkûr şahsın fona karşı olan haklarını sonradan kullanmasına imkân verecek yeterli bir meblâğın geçici olarak saklı tutulmasına karar verebilir.

Madde — 13

Başkaca takip yapılamaması

1. Onbirinci madde uyarınca bir sınırlama fonu tesis olduğu takdirde, fon alacaklarından hiç biri bu alacağına ilişkin olarak haiz bulunduğu hakları, adına fon tesis edilmiş olan şahsın sair malları üzerinde kullanamaz.

2. Onbirinci madde uyarınca bir sınırlama fonu tesis olunduktan sonra, lehine fon tesis edilen şahsa ait olup fona karşı ileri sürülebilen bir alacaktan dolayı sözleşmede taraf olan bir devlette haczedilmiş veya üzerine tedbir konmuş her hangi bir gemi ve diğer mallar veya gösterilmiş bulunan teminat mezkûr devletin mahkemesi veya yetkili sair bir merciinin kararı ile serbest bırakılabilir. Sınırlama fonu :

- a) Olayın cereyan ettiği limanda, şayet olay bir liman dışında vukubulmuşsa bunu takiben uğranılan limanda;
- b) Ölüm veya yaralanma sebebiyle olan alacaklarda inilecek limanda;
- c) Yük zararlarında boşaltma limanında; veya
- d) Haczin yahut tedbirin konulduğu devlette,

tesis edilmişse, serbest bırakma kararı her halde verilir.

3. Bir ve 2 nci paragraf hükümleri ancak alacaklının sınırlama fonunu idare eden mahkemede fona karşı bir alacak dermeyan edebilmesi ve fonun da mezkûr alacak bakımından fiilen kabili tasarruf ve transferinin serbest olması halinde uygulanır.

Madde — 14

Uygulanacak kanun

Bu bölüm hükümleri saklı kalmak üzere, sınırlama fonunun tesis ve tevzii hakkındaki hükümlerle bu konulara ilişkin bilcümle usul hükümleri fonun tesis olunduğu taraf devletin kanunlarına tabidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM : UYGULAMA ALANI

Madde — 15

1. İşbu sözleşme, 1 inci maddede zikredilen bir şahsın taraf bir devletin mahkemesi önünde mesuliyetini sınırlamak, mahcuz veya tedbir konmuş bir gemi veya sair her hangi bir malı yahut mezkûr devlet makamlarına verilmiş olan bir teminatı serbest

biraktırmak istediği her halde uygulanır. Şu kadar ki taraf her devlet 1 inci maddede zikrolunan ve mahkemeleri huzurunda işbu sözleşme hükümlerine istinat edildiği anda mutad ikametgâh veya iş merkezi taraf devletlerden birinde bulunmıyan yahut ileri sürdüğü mesuliyetini sınırlamak hakkı ile ilgili veya serbest bırakılmasını sağlamak istediği gemisi yukarıda zikredilen tarihte taraf bir devletin bayrağını taşımayan bütün şahısları bu sözleşmenin uygulanmasından kısmen veya tamamen hariç bırakmak hakkını haizdir.

2. Sözleşmede taraf olan bir devlet millî mevzuatına koyacağı sarıh bir hükümle mesuliyeti sınırlama rejimini:

a) Kendi mevzuatı gereğince iç sularda seyre tahsis edilmiş olan gemilere,

b) 300 tonilatodan küçük gemilere,

uygulamayı kabul edebilir.

Bu paragrafta öngörülen hıyar hakkını kullanan taraf devlet, millî mevzuatında kabul edilen mesuliyet sınırlarını veya böyle bir sınır öngörülmediğini tevdi merciine bildirir.

3. Sözleşmede taraf olan bir devlet millî mevzuatına koyacağı sarıh bir hükümle, diğer taraf devletlerin vatandaşı olan şahısların hiç bir suretle menfaatdar bulunmadıkları olaylardan doğan alacaklara mesuliyeti sınırlama rejiminin tatbik edileceğini kabul edebilir.

4. Taraf bir devletin mahkemeleri işbu sözleşme hükümlerini sondaj ameliyeleri için inşa veya buna elverişli hale getirilmiş olup ta bu işlerde kullanılan gemilere :

a) Mezkûr devletin millî mevzuatında sözleşmenin 6 ncı maddesinde öngörülenden daha yüksek bir mesuliyet sınırı kabul etmiş olması, veya,

b) Mezkûr devletin bu gemilere uygulanacak bir mesuliyet rejimi tesbit eden milletlerarası bir sözleşmeye taraf olması,

halinde uygulamazlar.

Yukarıdaki (a) bendinin tatbiki halinde bu devlet keyfiyetten tevdi merciini haberdar eder.

5. İşbu sözleşme :

a) Hava yastıklı vasıtalara,

b) Denizin dibinde veya daha altında bulunan tabii kaynakların araştırma ve işletilmesine tahsis edilmiş olan yüzen platformlara,

uygulanmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM : SON HÜKÜMLER

Madde — 16

İmza, onaylama ve katılma

1. İşbu sözleşme, Hükümetlerarası İstişari Denizcilik Teşkilâtı (bundan böyle «Teşkilât» diye anılacaktır) merkezinde 1 Şubat 1977 den 31 Aralık 1977 tarihine kadar bütün devletlerin imzasına, bundan sonra da katılmasına açık bulunacaktır.

2. Her devlet bu sözleşmeye :

a) Onay, kabul veya tasvip şartına bağlı olmaksızın imza etmekle;

b) Onay, kabul veya tasvip şartına bağlı olarak imza ettikten sonra onaylamak, kabul veya tasvip etmekle; veya

c) Katılmakla,

taraf olabilir.

3. Onaylama, kabul, tasvip veya katılma usulüne uygun bir belgenin Teşkilât Genel Sekreterliğine (bundan böyle «Genel Sekreterlik» diye anılacaktır) tevdi suretiyle olur.

Madde — 17

Yürürlüğe girme

1. İşbu sözleşme, oniki devletin onay, kabul veya tasvip şartına bağlı olmaksızın imza ettiği yahut onay, kabul, tasvip veya katılma belgesini tevdi eylediği tarihten itibaren bir yıllık bir

sürenin dolmasını takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girer.

2. Bu sözleşmenin yürürlüğe girmesi için gerekli şartların yerine getirilmesini müteakip ve fakat yürürlüğe gireceği tarihten önce onay, kabul, tasvip veya katılma belgesini tevdi eden yahut sözleşmeyi onay, kabul veya tasvip şartına bağlı olmaksızın imza eden bir devlet için onay, kabul, tasvip veya katılma işlemi yahut onay, kabul veya tasvip şartına bağlı olmaksızın imza hususu sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihte yahut, daha sonra olması kaydıyla, imza veya belgenin tevdii tarihinden itibaren 90 ıncı günü takip eden ayın birinci günü hüküm ifade eder.

3. Sözleşme, daha sonra taraf olan devletler için, belgelerini tevdi eyledikleri tarihten itibaren 90 günlük bir sürenin dolmasını takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girer.

4. İşbu sözleşme, onu onaylıyan, kabul veya tasvip eden yahut ona katılan devletler arasındaki münasebetlerde, Deniz Gemileri Maliklerinin Mesuliyetlerinin Tahdidine dair 10 Ekim 1957 de Brükselde akdolunan sözleşme ile Deniz Gemileri Maliklerinin Mesuliyetlerinin Sınırlanmasına dair bazı Kaidelerin Birleştirilmesi hakkında 25 Ağustos 1924 tarihinde Brüksel'de imzalanan milletlerarası sözleşmeleri meriyetten kaldırarak onların yerine geçer.

Madde — 18

Ihtirazî kayıtlar

1. Her devlet bu sözleşmeyi imza, onaylama, kabul, tasvip veya ona katılma sırasında 2 nci maddenin 1 inci paragrafının (d) ve (e) bentlerini tatbik etmemek hakkını saklı tutabilir. Sözleşmenin esasına ilişkin bir mesele hakkında başkaca bir ihtirazî kayıt dermeyanı caiz değildir.

2. İmza esnasında ileri sürülen ihtirazî kayıtların onaylama, kabul veya tasvip sırasında teyit edilmeleri lâzımdır.

3. Bu sözleşmeye karşı ihtirazî bir kayıt ileri sürmüş olan her devlet, Genel Sekreterliğe yapacağı bir ihbarla ondan her zaman rücu edebilir. İşbu rücu, ihbarın alındığı tarihten itibaren hüküm ifade eder. Yapılan ihbarda ihtirazî kayıttan rücuun hü-

küm ifade edeceği bir tarih açık ve kesin olarak tesbit edilmiş olup ta bu, ihbarın Genel Sekreterlikçe alınmasından sonraki bir tarihe isabet ederse, rücu bu tarihte hüküm ifade eder.

Madde — 19

Feshi ihbar

1. Taraflardan her biri, kendisi hakkında yürürlüğe girdiği tarihten bir sene sonra her zaman sözleşmenin feshini ihbar edebilir.

2. Feshi ihbar, bu husustaki evrakın Genel Sekreterliğe tevdi suretiyle olur.

3. Feshi ihbar, bu husustaki evrakın tevdi tarihinden itibaren bir senelik bir müddetin geçmesini takip eden ayın birinci günü veya belgede belirtilebilecek olan daha uzun bir sürenin dolması ile hüküm ifade eder

Maddde — 20

Revizyon ve tadil

1. Teşkilât, sözleşmenin revizyon veya tadili maksadiyle bir konferansı toplantıya çağırabilir.

2. Taraflardan en az üçte birinin talebi üzerine Teşkilât taraf devletleri sözleşmenin revizyon veya tadili maksadiyle bir konferansa davet eder.

3. İşbu sözleşmeye ait bir tadil yürürlüğe girdikten sonra tevdi edilen onay, kabul, tasvip veya katılma belgesi, aksine bir hükmü ihtiva etmedikçe, sözleşmenin muaddel metnine muzaf sayılır.

Madde — 21

*Mesuliyet sınırları mikdarlarının
ve hesap veya para birimlerinin
değiştirilmesi*

1. Yirminci madde hükümlerine bakılmaksızın Teşkilât bu maddenin 2 ve 3 üncü paragrafları uyarınca yalnız 6 ve 7 nci

maddeler ile 8 inci maddenin 2 nci paragrafında tesbit edilmiş olan meblâğları değiştirmek yahut 8 inci maddenin 1 ve 2 nci paragraflarında tarif olunan iki birimden biri veya her ikisi yerine başka birimler ikame etmek üzere bir konferansı içtimaa davet edebilir. Meblâğlarda ancak reel değerlerinde hissedilir bir değişikliği takiben tadilât yapılabilir.

2. Taraf devletlerin en az dörtte birinin talebi üzerine Teşkilât konferansı içtimaa davet eder.

3. Meblâğların değiştirilmesine veya birimlerin yerine başka birimlerin ikamesine konferansta hazır bulunan ve oy kullanan taraf devletlerin üçte iki çoğunluğu ile karar verilir.

4. Bir tadilât yürürlüğe girdikten sonra onay, kabul, tasvip veya katılma belgesini tevdi eden her devlet sözleşmeyi bu tadil edilmiş şekli ile uygular.

Madde -- 22

1. İşbu sözleşme Genel Sekreterliğe tevdi olunacaktır.

2. Genel Sekreterlik :

a) Bu sözleşmenin tasdikli suretlerini, Deniz Alacaklarına karşı Mesuliyetin Sınırlanması hakkındaki Konferansa davet edilmiş olan devletlerle sözleşmeye katılan diğer bütün devletlere gönderecektir;

b) Sözleşmeyi imza veya ona iltihak etmiş olan bütün devletlere aşağıdaki hususları bildirecektir :

i) Her yeni imza ile bütün belge tevdilerini ve bunlarda yer alan ihtirazî kayıtları, imza ve tevdi tarihlerini;

ii) Sözleşme ve her tadilinin yürürlüğe girdiği tarihi;

iii) Sözleşmeye dair her feshi ihbarı ve bunun hüküm ifade edeceği tarihi;

iv) 20 veya 21 inci madde uyarınca kabul edilen tadilleri;

v) Sözleşmenin her hangi bir maddesinde emredilen bilcümle muhaberatı.

3. Genel Sekreterlik, sözleşme yürürlüğe girer girmez tasdikli bir suretini Birleşmiş Milletler Statüsünün 102 nci maddesi gereğince tescil ve ilân edilmek üzere Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine gönderecektir.

Madde — 23

Kullanılan diller

İşbu sözleşme tek bir orijinal nüshada İngilizce, İspanyolca, Fransızca ve Rusça olarak kaleme alınmıştır, bütün metinler aynı derecede geçerlidir.

Bindokuzyüzyetmişaltı yılı Kasım ayının ondokuzunda Londra'da akd olunmuştur.

İşbu hususu tasdik sadedinde, bu maksatla usulüne uygun olarak yetkili kılınmış aşağıdaki imza sahipleri bu sözleşmeyi imza etmişlerdir.